

DAGSINS MEINING

Kollvelting – ella kollrenning?

Í dag fara vit allarhelst undir eitt nýtt tíðarskeið í Føroya søgu. Eftir tí, sum er komið fram, fer fyrsta oljusamtakið at royndarborá eftir olju. Gongur eftir ætlan fáa vit um nakrar mánaðir at vita, um olja er í føroysku undirgrundini. At tað er olja, ivast oljuserfrøðingar ikki í. Spurningurin er meiri, um hon er í størri nøgdum, og um tað loysir seg at fáa hana upp.

Verður rakt við olju í stórum nøgdum er tað einki annað enn ein kollvelting, sum ein tann fremsti talsmaðurin í føroyskum oljuhøpi, Johan Mortensen, umbodsmáðurin hjá oljufelagnum Anadarko, segði í samrøðu við Fregnir friggjadagin. Ein komandi oljuvinna kann broyta føroyska samfelagið so nógv, at tað er ein kollvelting í sjálfum sær. Men ein kollvelting kann bæði hava hepnar og skaðiligar avleiðingar. Hon kann eisini kollrenna land og fólk.

Møguliga sær Johan Mortensen í so nógv tær hepnar avleiðingar. Men, sum hann sigur, er ein komandi oljuvinna ein ómetalig stór avbjóðing fyri føroyingar og Føroyar – ikki minst fyri føroyskar myndugleikar. Higartil hava føroyskir myndugleikar staðið seg væl. Onkur sigur í so væl, tí oljufelgini hava róst teimum so nógv. Men tað er at fegnast um, at vit hava eitt professionelt aðalstýri.

Venda vit aftur til avbjóðingarnar, sammetir umbodsmáðurin hjá Anadarko eina oljuvinna við hendringar sum tá Rybergshandil virkaði í Føroyum og tá vit fingur fríhandil. Spurningurin er, um her er nakað sammetingargrundarlag. Avbjóðingin er nógv størri, og avleiðingarnar kunn verða nógv álvarssamari – báðar vegir, um stýringin ikki er góð.

Taka vit avleiðingarnar sum eina avbjóðing, hava hvørki fjølmiðlar, myndugleikar ella meningsmiðir viðgjørt avleiðingar nógv. Eitt nú avleiðingarnar fyri húspaprisin, prísir at leiga, og tað árin, sum ein komandi oljuvinna hevur á samfelagið og lokalsamfelagið. Hesin táturin er ikk nógv væl fyrirreikaður afturimóti føroyskari vinnu, sum er væl fyrirreikað. Ikki bara lokalt, tí hon hevur sanniliga lagt á tann bógvin, at eisini kann og virkar uttanlands. Takkað verðið m.a. Menningarstovuni.

Er olja, mugu vit av álvara fyrirreika okkum til broytingar høvuðsvinnuni og aðrari vinnu við, tí í kappingini um løntakararnar vinnur tann væl rindandi oljuvinnan helst. Men enn er tíð til slíka umhugsan. Mangan er kastað Sosialinum fyri, at olja er so nógv umrødd í blaðnum, men vit hava verið sannførd um, at hetta hevur verið eitt stórt og spennandi mál – ja, sum kann gerast ein kollvelting – og vit fara framhaldandi at fylgja við og veita lesarum okkara holl og álitandi tíðindi um hetta evnið.

Socialurin

VIÐMERKINGAR

Lítill viðmerking til Harry Benjaminsen

Eyðbjørn Jakobsen
Havn, tann 5. juli 2001

Vit báir hava helst mangt annað at takast við enn at fara undir at tveita runubløk eftir hvørjum øðrum, men tá tú skífir grein mína orðaskvaldur, ósakliga og beinleiðis ósanna, dugi eg ikki rættliga at fylgja tær; Vígdís og Ingeborg duga helst at svara fyri seg um tær hava hug til tess. Har skal eg ikki leggja nakað afturat í lötuni.

Grein mín var skrivað sum eitt slags aftursvar til sjenskt uppsettu greinina á

forsíðu Sosialsins, og sum sambært sama var íblást av Ingeborg og Vígdís.

At tjakast um formenn og nevndarlimir og hvør skal, má, ikki skal osfr. úttala seg vegna felagið fari eg at lata liggja. Við ta, at limirnir

velja nevnd og formann, hevur eithvørt felag júst tað nevnd og tann formann tað hevur uppiborið!

Um samráðingarplegg okkara veit tú "frá álitandi keldu" at einki var niðurskrivað! Býttislig illgiting, heldur tú ikki tað sjálvur? Ella vánalig kelda.

Hetta er helst sama "álitandi" kelda sum beinleiðis av fundi hjá FA og HAK í Kollafirði (meðan verkfallið var) visti at siga frá, at tá ið Klaksvíkingar og Havnarmenn hevði skrivað undir sáttmálan, fekk Carl tver vínflöskur (um tað var frá arbeiðsgevarum ella semings-

stovni, var ikki heilt greitt) og nevndin (- um Klaksvíkingar vóru við ella ikki, visti "keldan" heldur ikki rættliga) fór tá at ballast á Hafnia saman við semingsmonnum.

At enda: er tað veruliga so, at FA ynskir lønarman? Í slíkum førum verða tað altíð - tað hevur víst seg aðrastaðni og fer eisini at vísa seg her - felgini í høvuðstaðar- og miðstaðarokjunum sum fáa mest burturúr meðan útjæðaraokini verða við skerðan lut.

Yvir og farin - hav eitt gott summár.

Skatturin hjá fiskimonnum:

Manipulatióin hjá Kára Petersen

Óli Jacobsen

studningsskipanir), sum líkast teimum sum eru í okkara grannalondum.

Veruleikin er hesin: Kári helt seg hava funnið eina rættliga undirbygging í síni søk við pástandinum um, at fiskimannaskatturin í veruleikanum er talan um kamufleraðan reiðarastudning.

Um hetta segði hann í bløðunum fyrr í undanfarna viku:

Skattalættin verður á pappirinum givin til fiskimenn, men tá skattalættin var framdur fyri fyra árum síðani var grundgevingin ein heilt onnur...neviliga at fiskimenn fingur meira í hýru aðrastaðni, og av tí at føroyskir reiðarar vóru so illa fyrri, og ikki høvdu ráð til at geva fiskimonnum meira hýru, so varð neyðugt at geva fiskimonnum ein skattalætta, so føroyskir reiðarar kundu sleppa blligari. Sostatt er skattalættin til fiskimenn einki annað enn ein studningur frá landskassanum til føroyskar reiðarar.

Búskaparfrøðingurin Kári Petersen er rættuliga farin í herna móti almennum skipanum hjá fiskimonnum. Hetta hevur hann sjálvsagt fullan rætt til. Sjálvur havi eg ikki ætlað at fara út í almennan orðadrátt, men heilt upplagdar manipulatióinir skal hann ikki sleppa við, sum t.d. tá hann skrivur í bløðunum leygdagin:

Óli Jacobsen umber í mikudagsbløðunum (undanfarna) landsstýrið við, at tað bert gjørdi skattalætta-skipanir (tað er reiðara-

Grundgevingin fríur fantasiur.

Um hetta veruliga var so, hevði Kári eisini gott at halda um. Men í greinini mikudagin kundi dokumenterast, at tað sum Kári leggur táverandi landsstýri í munnin er reinur fantasiur. Umrødda grundgeving hevur ikki verið tikin uppá tungu. Tískil er trumfurin hjá Kára einki uttan fupp!

At prógva hetta var endamálið við umrøddu grein. Og hetta varð gjørt við at endurprenta tær grundgevingar, sum landsstýrið veruliga hevði nýtt í málinum, og her var einki samsvar millum tað, sum Kári sigur hava verið grundgevingina hjá landsstýrinum.

Afturat hesum kann staðfestast, at føroyskir reiðarar rinda ikki minni part í hýru enn t.d. íslenskir og norskir. Er tað nakar er tað beint øvugt. Tí kann henda grundgevingin ikki nýttast.

Miðvís manipulatióin.

Tað sum Kári ger nú er at

snara hesa greiðu staðfesting til, at eg við míni grein skal hava funnið eina "umbering" fyri landsstýrið í hesum máli. Og so turar hann fram við sínum teorium um reiðarastudning, sum um einki er hent.

Hetta er ein grov manipulatióin, og tað ber til at grundgeva eithvørt sjónarmið við hesi metodu.

Nú passar tað Kára bert at nýta Ísland til samanbering. Og hann hevur allar móguligar undanfurlur fyri ikki at nýta Noreg, sum hevur eina skipan á økinum, sum er mestsum meinlík okkara.

Lesarin skal í hvussu er kenna hansara arbeiðshátt, sum er at byrja við niðurstøðuni og síðan at pilka enn tá óveruligar grundgevingar fram úr rúgvuni, sum hóska við niðurstøðuni.

Og staðfest er, at royndin at nýta tær grundgevingar, sum vóru brúktar av landsstýrinum í 1997 fyri skattaskipanini eru fupp.

Tað sum sagt hetta sum málið snýr seg um.

Socialurin

Socialurin

Stovnaður: 1927

Ábyrgdarblaðstjóri:

Ján Müller jan@socialurin.fo

Blaðstjóri:

Einkur Lindenskov einkur@socialurin.fo

Tíðindaleiðari:

Jústílinus Eidesgaard justinus@socialurin.fo

Marknaðarleid:

lysing@socialurin.fo

Jónihard Hammer jonihard@socialurin.fo

Marjun Dalsgaard marjun@socialurin.fo

Gudny Langgaard gudny@socialurin.fo

Blaðfólk:

Áki Bertholdsen aki@socialurin.fo

Eyðun Klakstein eydun@socialurin.fo

John Johannessen john@socialurin.fo

Edvard Joensen edvard@socialurin.fo

Turið Kjølbro turid@socialurin.fo

Stefan í Skorvíni stefan@socialurin.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@socialurin.fo

Myndamenn:

Jens Kristian Vang jens@socialurin.fo

Álvur Haraldsen alvur@socialurin.fo

Socialurin í Norðoyggjum:

Postsmoga 231

Nólsøyar Pálsøta 1

700 Klaksvík

Tel. 458686 fax 458687

e-POST: klaksvik@socialurin.fo

Uppseting/prent:

Uppseting: Hestprent

Prent: Prentmiðstøðin

Útgevari:

Sp/i Sosialurin

Avgreiðsla:

Mán.-frí. 8-16

Argjavegur 26,

Tel. 311820, Fax 314720

Postadressa:

Postboks 76, 110 Tórshavn

E-mail:

post@socialurin.fo

lysing@socialurin.fo

lysingartorg@socialurin.fo

Blaðið verður prentað

mánadag-friggjadag klokkan 14⁰⁰

Lýsingar

Freistir:

Týsdagsblaðið

Mikudagsblaðið

Hósdagsblaðið

Fríggjadagsblaðið

Leygardagsblaðið

Mán. kl. 10

Týs. kl. 10

Mik. kl. 10

Hós. kl. 10

Frí. kl. 15

Mán. kl. 15

Týs. kl. 15

Mik. kl. 15

Hós. kl. 15

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12

Mán. kl. 12

Týs. kl. 12

Mik. kl. 12

Hós. kl. 12

Frí. kl. 12